

поръките на ООН.”¹² (км., Б. М.)

Друг е въпросът, че препоръчаната методология и методика по силата на тогавашната степен на зрялост на демографската наука не са оптимално плодотворни. Това е така, понеже в тях не се отчита връзката и единството на “субективния” и “обективния” моменти при установяване на етническата принадлежност на преброяваните лица. Така например, първото изискване - **“да се вземе предвид личното отношение на разпитвания по този въпрос”** - е разбираемо и относително лесно за използване в преброителната практика. Второто изискване обаче - **“да се отстрани всякакво влияние на шовинизма”** - е доста неопределено и оставена на субективното познание и преценка на преброителя, поради което е фактически почти невъзможно за приложение в преброителната практика откъм неговата иманентна природа и насоченост. Ето защо може да се счита, че преброяванията на населението тогава носят белезите на субективизма, когато третират етническата материя, - и поспециално, когато визират етническата принадлежност на преброяваните лица.

Между впрочем, посочената току-що слабост е своеобразно продължение и продукт на слабостите на преброяванията дотогава, макар и не в такава широка и дълбочина. Както е известно, преброяванията на населението на българските земи по време на османо-турското владичество по тях започват през 30-те години на миналия век. Едно от най-значимите преброявания в това отношение е преброяването от 1866 година. То обаче смесва “етническата” с “религиозната” принадлежност на хората, поради което издига като обект на преброяване само три общности в балканските предели на Османската империя - “мохамедани”, “християни” и “евреи”. Наистина, както отбелязва Д. Аркадиев, организаторите на преброяването са посочили какво разбират под “мюсюлмани” и “християни”. По-конкретно, “В обхвата на мюсюлманите са включени: стари мюсюлмани, татари, ногайци, черкези, арнаути, бошнаци, кюрди, мюсюлмански цигани, татарски

¹² Димитър Аркадиев. Изучаване на етническия състав при преброяванията на населението в България. - “Население”, 1992, кн. 6, с. 48.